

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egressy-utca 27-ik szám alatt,
I. körben van, hova a lap
ugy szellemi, mint anyagi ré-
szét illető minden közlemény
intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közmvelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

A szabadkai íróverseny egyesület hivatalos közlönye.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és
vidékre postán küldve:

Egész évre . . . 12 korona.

Félévre 6 korona

Negyedévre . . . 3 korona.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Csak bermentes levelek fogadtatnak el; kéziratok nem adatnak vissza.

Háromhasábos nyilttér sora:
40 fillér.

A jelenkor és a régiebb kor ifjai.

Midőn 1834-ben a pozsonyi országgyűlésen megalakult az ugynevezett társalkodási egyesület, abban a tagok, az országgyűlési irnokok, gyűléseket tartottak és itt különféle társadalmi kérdésekről szónoklatok mondattak el, vagy felolvasások történtek. Rendesen oly kérdések kerültek vita alá, melyek a haladásra nagy befolyással bírtak. A kérdések közt volt jelesül egy, melyről a társalkodási egyesület tagjai különféle nézeteket fejtettek ki.

E kérdés a következő volt: Mitől várhatja Magyarország a maga ujjaszületését? Az egyik az ipar és kereskedelem fejlesztésétől és Magyarország anyagi felvirágzásától, a másik a királyi városoktól, hol a művelődés leginkább terjesztetett, egy harmadik az országgyűléstől, egy negyedik a nyilvános neveléstől, az ötödik az ügyvédi kartól, a hatodik a nőktől és a hetedik a magyar ifjúságtól várta azt.

Abban az időben, mely azon óriási jellemeket teremtette, melyek tizennégy évvel később a forradalmat hozták létre, valóban még lehetett Magyarország ifjaitól ilyesmit várni, a mostani ifjúságot az akkorihoz távolról sem lehet hasonlítani.

Az akkori fiatalság épp oly öntudatos volt egy részről, mint szerény más részről. Egyik főelve az volt: tisztelni kell az öreg embert nemcsak ősz hajáért és

ráncaiért, hanem tapasztalásaiért is. Az akkori ifjak soha sem merészeltek idősb embereknek, ha valamit állítottak, ellentmondani vagy szóvitába bocsátkozni, mindig a legmélyebb tisztelettel viselkedtek a koros férfiak iránt.

Tekintsünk a mai ifjúságra, mit fogunk tapasztalni? Üres fejet, de annál több önhittséget, valóságos narcisszusi majom szeretetet maguk iránt, az öregek iránti tiszteletlenséget, legtökéletlenebb csekély encyklopädikus ismereteket, minden alaposág nélkül, de annál több tudakosságot és legsértőbb arroganciát. Mindez a tudományosságra vonatkozik. Még itt sem erkölcsről, sem magaviseletről nem szoltunk.

A régiebb fiatalság sem állott maguktól minden élvezetet megtagadó karthauziakból vagy trappistákból, ők sem voltak szentek, de nem létezett azon botrányos cynizmus, mellyel most mindenütt utonuttfélen találkozunk a fiatalságnál.

A jelenkor ifjai azt hiszik, hogy dicőségükre válik, ha a rüpköséget negélyezik. A mostani ifjúságot alig lehetne azokba a körökbe bevezetni, a hol a régiebb kor ifjai mindennaposak voltak és azok a körök akkor örvendettek, ha ezen nevelt ifjak oda jöttek. Akkor minden apa, minden anya lányát egy fiatal emberrel bárhova hagyta kísértetni, mert meg volt róla győződve, hogy az ifju a benne vetett bizalommal nem fog visszaélni és előtte egy fiatal lány erénye

szent. A mostani fiatalság annyira el van erkölcstelenítve a kétes hírű nőkkel való érintkezés által, hogy minden tisztességes nőt is ugyanazzal a mértékkel mér.

A valóságos szabadelvtűség, a humanizmus, a hazaszeretet, kötelességérzet, önfeláldozás egészen kihalt a jelenkor ifjainál

Ha most vetné fel valaki a kérdést: mitől várhatja Magyarország a maga ujjaszületését, akkor a mai fiatalságot bizony nem számítaná oda.

Mínthogy nem létezik szabály kivétel nélkül, itt is csak általánosságban szoltunk és annál dicséretesebbek ezek a kivételek, mennél ritkábban fordulnak elő.

Szj.

A gyümölcsfák ápolása körül teendők.

Alig van hasznosabb és nemesítőbb foglalkozás a gyümölcsfa tenyésztésnél s épen ezért annak előmozdítása és teljes fellendülése érdekében felette kívánatos, hogy az ápolására vonatkozó ismeretek minél szélesebb körben terjesztessenek. — Nem vélünk tehát mi sem felesleges munkát teljesíteni akkor, midőn e tárgyat illetőleg egy-két nevezetesebb tudnivalót közléstünk.

Vita tárgyát képezi még ma is azon kérdés, hogy vajjon hasznos-e, célszerű-e gyümölcsfánk alatt egyéb növényeket termesztetni. — Némelyek károsnak tartják azt, ál-

A becsületbiróság ménttségére legyen mondva, hogy bizonyos párbaj kodexek alapján ítélt, melyeknek paragrafusaival szemben nincs föllebbezés. Hogy a paragrafusok közt akad egy és más, melyre az elfogulatlanul gondolkozó azt mondja, hogy számárság, arról ők nem tehetnek. De igenis, tehetnek arról, hogy a kérdést meglehetősen egyoldaluan tárgyalták és mikor kijelentették, hogy az aki a beretvával keresi meg a mindennapi kenyerét, párbajképtelen, elfelejtettek véleményt mondani arról, ki egy aszszonyt a saját otthonában megtámad és aszszonyi becsületében megsért.

A női becsület tehát olyan zsákmány volna, melyre mindenki ráteheti kezét ha van olyan mersze? Még ha porul is jár, mint adott esetben és a férj vele szemben a megtorlást gyakorolja, még akkor is felülkerekedik, ha az illető férj egy különben becsületes és jóra való ember, kinek azonban társadalmi szempontból az a hibája, hogy a beretvát kezeli. A gögös, büszke kard csörtetve megy el mellette és odavágja neki:

„Félre utamból, hisz csak beretva vagy.”
Nem hisszük, hogy a borbély tulságosan szivére vette volna ezt a sujtó ítéletet, mert van neki magához való esze és tudja, hogy a kéz, mely a beretvát vezeti, többnyire gyenge a kard kezelésében. De ha már a párbajkodex szabja meg társadalmi életünk formáit, ne keressük ki paragrafusai közül

A „BÁCSKAI ELLENŐR” TÁRCÁJA.

Ajánlás.

Ezt a szerény kis virágot
Neked adom
Édes rózsám, egyetlenegy
Kis angyalom!
Minden nóta bús szívemnek
Egy virága!
Harmat helyett szemem könye
Hullott rája.

Tűzd kebledre! E virágok
Elmondhatják
Az én szegény bús szívemnek
Minden titkát;
Elmondhatják, hogy ezen a
Nagy világon,
Te vagy minden reménységem
Boldogságom.

Elmondhatják, mennyit sirtam
Te utánnad,
Mint örültem, ajkad egy-egy
Mosolyának.
Mennyi édes, mennyi boldog
Álmodtál
A míg ezt a kis bokrétát
Meggötöttem.

Vedd szívesen, tűzd kebledre
És hallgasd meg,
E virágok, e kis dalok
Mit mesélnek;
És hogy ha majd minden titkom
Elmesélik —
Csak arra az egyre kérlek:
Higgyél nekik!

PAPP JANOS.

Kard és beretva.

(Igaz történet.)

Hol volt, hol nem volt, egyszer egy beretva, becsületesen és minden feltűnés nélkül szerezte meg gazdájának a mindennapi kenyerét. Olyan derék, becsületes céhbéli ember volt ez a gazda, hogy még a modern hivalkodást is kerülte és nem nevezte magát fodrásznak, hanem csak borbélynak. De, mint borbély, azután tökéletes volt, akár csak Figaró, kit színműbe és operában megénekelték. Abban is egyetértett szevillai kollégájával, hogy jó izlése volt: szép és talpig becsületes asszonyt hozott a házhöz. Boldogan éltek volna együtt és szősem lett volna róluk a napi események krónikájában, ha nem akad egy Almaviva, ki roppantul szeret vadászni a tilosban. Mivel pedig a modern Almavivák korántsen olyan nagy urak, mint a Beaumarchais hőse, megesett, hogy a mi Figaronk egy napon nyílt utcán megbotozta azt, ki a XX. század elején vele szemben az uri jogot akarta gyakorolni. Szó sem fér hozzá Figaró ur fellépése kissé merész és botrányos volt. Meg is bűnhődött érte, mert összeült egy becsületbiróság, mely beható tárgyalás után kijelentette, hogy a mi borbélyunk, bármennyire jogos volt is a felháborodása, hivatásánál fogva párbajképtelen. Ezzel pedig olyan csorbát ütött a beretván, melyet a világ egyetlen közzörítse sem üthet helyre.

ván, hogy a gyümölcsfa nagyon megsínyli azt, mások ellenben határozottan javasolják. — A gyakorlat eredménye szerint a dolog úgy áll, hogy nemcsak lehet, hanem bizonyos időközben határozottan szükséges a gyümölcsfák alatt elterülő földdarabot egyéb növények termelésére felhasználni, mert ez által az összeüledett s néha már kőkemény-ségűvé vált földet megporhanyítjuk, a levegőnek a talajba való jutását, s az esőnek könnyebb behatolását előmozdítjuk. — Azonban nem minden növény alkalmas e célra, hanem csak az, melynek gyökere nem hatol a földnek mélyebb rétegeibe, s a mely tenyészideje alatt kapálást igényel. Ezek szerint, a mily alkalmas például egy sekélyebb gyökérzetű kapásnövény, ép oly káros lehet a mély gyökérzetű lucerna, mely magától a gyümölcsfától vonná el a tápanyagot oly mértékben, hogy azt a gyümölcsfa okvetlenül megérezné, s ezenkívül a földet is meglehetősen kiszáritaná.

Uj gyümölcsfák létesítésénél arra is ügyelni kell, hogy milyen állapotban van a gyümölcsfa, nevezetesen milyen annak gyökérzete, törzse és koronája. — Elvül szolgáljon az, hogy vásárlás alkalmával ne azt nézzük, vajjon olcsó-e a gyümölcsfa, vagy drága, hanem azt, hogy teljesen egészséges-e, mert ha beteges, nem teljesen ép fát ültetünk ki, az vagy meg sem ered, vagy ha megered is, csak kilődés lesz az élete, s rövid néhány év múlva elpusztul. — Épen ezért vizsgáljuk meg annak gyökereit, hogy vajjon nincsen-e megsérülve, nincs-e erős karós gyökere van-e rajta ujnyi vastagságu mellékgyökér bőven, mert minél számosabb e mellékgyökér, annál gyorsabban képződnek friss szívógyökerek. — A törzse is legyen egészséges, sima és egyenes növési, a koronája ne legyen nagyon vissza metszve, hanem fiatal, erőteljes hajtásokkal birjon.

Ha ilyen gyümölcsfára tettünk szert okvetlen a még ősszel mélyen megásott földbe ültessük ki tavasszal, de előbb arról is gondoskodjunk, hogy a fiatal gyümölcsfa elegendő táplálékot találjon helyén. — Istálló trágya nem lesz megfelelő e célra, hanem

épen azokat, melyek egyoldalúságánál fogva igazságtalanok.

Van annak a kodexnek egy másik pontja is, mely azt mondja, hogy a sórtett félnek okvetlenül joga van az elégtételhez. Pedig szó sem fér hozzá, hogy a borbélyt nagyon megsórtette az, ki feleségét el akarta csábítani. S a becsületbiróság semmiesetre sem volt feljogosítva arra, hogy ebből az alkalomból kifolyólag kimondja rá a párbajképtelenséget.

De mégsem ebben rejlik a helyzet ferdesége, hanem abban a körülményben, hogy a borbély felesége szatizsfakció nélkül maradt. Mikor a férje bothoz nyult, csak a saját ügyét intézte el, az asszony ügye elintézetlen maradt. Igaz, hogy az ő hűségében nem fog senki sem kételkedni, de tegyük fel, hogy a férje nem nyul ebben az esetben is ultima rációhoz, úgy állna a dolog, hogy a társadalom mosolyogna az egész eseten és neki azért a kínos incidensért nem jutott volna semmi kárpótlása.

Ebben a mosolyban rejlik a mi legnagyobb bűnünk a női becsülettel szemben. Nem vesszük komolyan, ha csak közvetlenül nem érint a dolog bennünket. Van erre egy krónikás adománk is, mely jól jellemzi a situációt. Történt a hetvenes években, hogy egy nagyvilági gavallér hasonló módon ostromolt egy szép asszonyt és nyaklevest ka-

egy trágyakeverék, a mely vízből továbbá phosphorsav és nitrogén dus műtrágyából álljon, e keverékbe belemártjuk a gyökereit s tetejébe érett kompohtot teszünk.

Ha a gyümölcsfa terméketlennek bizonyulna, úgy e bajon az által lehet segíteni, hogy koronáját megritkítjuk, a felesleges hajtásoktól megszabadítjuk, s csakis azon ágakat hagyjuk meg, melyek teljesen épek, egészségesek és simák. — Ezen sima ágakat egy más termékeny fának leszodott rügyeit illesztjük be szemzés szerint, s azután raffiaháncsal bekötözzük. — Második esztendőben ha a forradás tökéletesen jött létre a famár termést ad. — A munkát végrehajtására legalkalmasabb a tavaszi idő, s különösen a nemesebb alma és körteféléknél indokolt ez eljárás. Megjegyezzük még, hogy a terméketlen beoltandó fának korona ágait nem szükséges megcsonkítani, vagy visszavágni, s teljesen elegendő a ritkítás, a mely mellett még arra kell nézni, hogy a mellékajtások keletkezésükkor rögtön eltávolítsassanak.

S Z I N H Á Z.

Szardán, január 3-án *»Hymfy-dalai«* eredeti vígjáték adatott. Berczik Árpádnak e poetikus vígjátéka a mult évi színidényben került először színpadunkon színre, akkor is és most is nagy tetszésben részesült: magyar alakjaival, magyar levegőjével. Ehhez persze hozzájárult a kerekded előadás is. A főbb szereplők: Kápolnay Juliska (Szegedy Róza), Toróssy Katicza (Rósty Jolán), Lomniczyé Julia (özv. Biró Józsefné), Fothi Frida (Bay Annuska), Tóth Antal (Rósty Antal), Lomniczy Béla (Kisfaludy Sándor), Szathmári Lajos (Kisfaludy Károly), Csiky László (Berezdy Kálmán), Virágháti Lajos (Szalóky Péter) pompás ensemble-t képeztek.

Csütörtökön, január 4-én, Fothi Frida jutalomjátékául a *»Kis lord«* énekes színmű adatott: szépen megtelt ház előtt. — Fothi Fridát, aki a címszerepet adta, kiléptekor a közönség nagy ovációval fogadta s temérdek virággal s többrendbeli ajándékokkal halmozta el. — Az ismert színmű egy kissé

pott tőle. Mivel a szép asszony férje nem volt borbély, tehát a kodex értelmében párbajképes, a pórul járt gavallér provokálta a férjet. Ez pedig, kiindulva abból a józan felfogásból, hogy a gavallér csupán azt kapta, amire rászolgált becsületbiróságot hívott össze, amelynek feje az ország első gavallérja, báró Wenckheim Béla volt. Mikor együtt volt a bíróság, báró Wenckheim Béla így szólt:

— Biró ebben az esetben csak az lehet, ki maga nem járt még hasonlóképpen. Ami engem illet, nem érzem magamban a hivatást.

Szólt, vette a felöltőjét és kiment. A többi becsületbiró összenézett, mosolygott és követte a példaadást.

Pompás egy adoma, nagyon találó és a benne rejlő felfogás mindennél jobban jellemzi társadalmi felfogásunkat a női becsületéről. Akit ilyen alkalommal arcul ütnek, nincs megsértve becsületében. A szándékát nem kifogásolja senki, mivel hogy az asszonyi becsület szabad préda, az birja aki marja.

De hát ha akadna egyszer ami társadalmunkban egy Julius Caesar, ki mikor feleségét meggyanúsították, haza küldte szülőihez, mondván: Caesar felesége olyan legyen, hogy még a gyanu sem férhet közelébe. Könnyű volt neki, mert a régi római felfo-

nehézkésen, vontatva folyt le. A jutalmazandó a *»kis lord«*-ot eléggé élénken látszta ugyan, de egy Lord Dorincourt unokája nem ül folyton az asztalra, azt egy báró Wöröshegyri unokája megteheti, de egy jónevelésű angol lord nem teszi s nem is tehet ily izléstelensége. — A második felvonásban előforduló hangversenyben Gábor Nelli *»couplet«*-je a Bohémok operából és Sugár Aranka *»Lárléttó«* tréfásdala viharos tetszést arattak.

Pénteken, január 5-én, leszállított helyárrakkal zóna előadásul *»Toldi Miklós«* történeti színmű adatott.

Farsangi naptár.

A *»Pest-város«*-hoz címzet szálloda nagy termében a farsang alatt a következő táncmulatságok fognak lefolyni:

1. Január 7-én, vasárnap a m. kir. honvéd tisztakar táncestélye.
2. Január 9-én, kedden a szabadkai *»Dalegyesület«* táncal egybekötött hangversenye.
3. Január 13-án, szombaton a *»Szeretet«*-ről címzett nőegylet bálja.
4. Január 14-én, vasárnap a *»szabadkai ker. betegsegélyző-pénztár«* bálja.
5. Január 20-án, szombaton az *»Izrl. nőegylet«* bálja.
6. Január 21-én, vasárnap a *»Népkör«* bálja.
7. Február 1-én, csütörtökön a *»Sport-egylet«* bálja.
8. Február 3-án, szombaton a *»M. Á. V.«* altisztakar bálja.
9. Február 4-én, vasárnap a *»Pucka Casino«* nagy prélója.
10. Február 10-én, szombaton a *»Szerb-nőegylet«* beszédája.
11. Február 11-én, vasárnap az *»iparos-dalárda«* bálja.
12. Február 25-én, vasárnap a *»kath. legényegylet«* bálja.
13. Február 26-án, hétfőn a szabadkai *»Dalegyesület«*-bálja.

Az I-ső nőegylet és a *»fehér-kereszt«* egylet báljaira nézve, még a nap nincs elhatározva.

Helyi és vidéki hírek.

— **Kinevezés.** Ó Felsőge a király dr. Eperjessy Béla szabadkai kir. törvénz. bírót, a szabadkai kir. ügyészséghez ügyösszé nevezte ki. A köztisztlet és szeretetben álló újonnan kinevezett kir. ügyész 1892. évben lett a szabadkai kir. törvényszékhez bíróvá kinevezve és előbb mint közpolgári ügyek refe-

gás sokkal több biztosítékkal vette körül az asszonnyai becsületet, mint a mai, nagyon modern, de éppen olyan felületes. Ha a borbély, ki — igaz, hogy nem Julius Caesar, de azért mégis érző lény — követi a De bello Gallico szerzőjének példaadását és elcsapja magát asszonyát, nincs rá eset, hogy a társadalom kigyót-békát ne kiáltson az asszonyra és el ne ítélje, holott egyéb bűne sem volt, mint hogy szép.

A baj tehát az, hogy sem az igazi törvény, melyet a képviselőházban alkotnak, sem pedig a törvényesség fattyuhajtása: a párbajkodex, sem pedig a summa lex; a társadalmi felfogás, nem védelmezi meg eléggé az asszony becsületét. Nem csoda tehát, ha a hármastörvényben nem bizva, az elkeseredett férjek az ultima rációhoz nyulnak és botrányt provokálnak. Hanem mondjanak bármit azok, kik a kard mellett kardoskodnak, ezuttal mégis a beretva volt felsőbbségben. Az igaz, hogy akad egy goromba szövetségese: a bot — de már az Acneis költője is azt mondja: Electere si nequeo superos, Acherunta movebo. Ami a jelen esetre alkalmazva, körülbelül így travesztálható: Ha elzárják előttem a kardot, botot ragadok. Műfordításnak elég rossz, de borbélyoktól elég, ha ennyire megőrti a latin anctoet.

Igrlo.

ronse, utóbb pedig mint telekkönyvi bíró és helyettes vizsgáló bíró működött és szorgalma, képzettsége s előkelő modorával méltán kiérdemelte fellebbvalói, bíró társai, az ügyvédi kar és jogkereső közönség nagyrabecsülését. — Az új kir. ügyoszt. díszes állásában szívből üdvözljük!

Közigazgatási bizottsági ülés. A közigazgatási bizottság, f. hó 11-én, csütörtökön d. e. 10 órakor rendes ülést tart.

— **Szent Antal konyere** A szt. Antaltól nevezett kath. népkonyhára újabb adakoztak: Szt. Teréz egyház gyűjtése 60 ft, Szt. Ferencrendiek gyűjtése 35 ft, Szt. Rókus egyház gyűjtése 13 ft 58 kr, Szt. György egyház gyűjtése 10 ft. Mamuzsich Lázárné perselygyűjtése 10 ft, báró Ródl Béla 20 ft, özv. Vojnits Jakabné 20 ft, Majorossy János püspök, báró Ródl Imréné szül. gróf Széchenyi Melánia, Nyéki Ródl báróné, Vojnics Alajosné, Meznerits Ferencz és neje, Kopunovits Károly, Önkéntes tüzoltó parancsnokság, dr. Sántha György és neje, N. N. 10—10 forintot; Mamuzsich Antalné, V. P., Milyacski József, Pesti Iliás Lajosné 5—5 frtot; dr. Kertész Sándorné, Krenzlein Józsefné 3—3 frtot; dr. Tóth Béláné 2 ft 50 kr; Morvay Ákos, Vojnics Ilo-na és Eta, özv. Hidassyné Lidia, Tary mérszáros, Karácsonyi Árpádné, Fimpl István, dr. Mukits Aurelné, Szánthó Edéné, Tary Róza, Maeskovits József, Balogh Simon és neje, Vojnics Tuncics N. 2—2 frtot; Kriegler Ádámné, Petonszky József, Záray Ötönné, Lendvay Ágnes, Kunetz Mariska, Paukovich Teréz, Höbl Ferenczné, özv. Jó Károlyné, Tary Teréz, Rienné, Moravcsok Károly, Ruttkay László, Kádár Dezső, Meznerits Vojnits Ilon, Kiss és Társa, Radiszlovits Anna, Maeskovits Antonia, Ispánovits Mátyás, Kovács Endréné, Jó Nándr, Kunszabó, Perunt Katalin, Molnár Julia 1—1 frtot; Belam János, és neje 80 krt; Tary Sándorné, Mucsy Gizella, Jafanevits Georgin, Pancsich Julia, Eberhardt Mihályné, Janovay Pál 50 50 krt; Erni Ferencz, Szily István 30—30 krt; Szabó György 20 krt. Továbbá: Zomborcsévits Ferencz 3 véka babot, Karácsony Árpádné 2 liter zsirt, Mérszáros Gábor 1 vas lábost, Konth Lajos 1 vas lábost, ifj. Lichtneckert Károlyné 3 tucat evőeszközt, Lichtneckert Andrásné 3 tucat kanalat, Petonszky Józsefné 10 liter zsirt, Varga Lászlóné 10 liter zsirt, Csajkás Jánosné 15 drb tojást, Sztipics és Társa 12 drb töröl ruhát, Sztanics és Jóó 1 zsák lisztet, Hortvith kosárfonó 2 drb kosarat, Rieger Mihályné 5 kiló sót, Buzás Lidi 60 liter babot, Wagner és Boholy 12 drb töröl ruhát, Kiss Ferencz 12 drb töröl ruhát, özv. Pillichné Jakobsich Ágnes 11 liter bort, Milassin Ignáczné 2 kenyeret és Hartmann Rafaelné 30 liter zsirt küldöttek.

— **A mentők és fertőtlenítők működése** A szabadkai önkéntes tüzoltótestület mentő és fertőtlenítő osztálya a lefolyt december hóban igénybe vétetett és pedig: a) A mentő osztály a következő eseteknél: sebzés, sérülést 12, belső bajok 15, betegeknek a kórházba szállításánál 19, öngyilkosság, öngyilkossági kísérletnél 4, tüzhöz kivonulásnál 9 és hullaszállításnál 2 esetben, összesen 61 esetben. A múlt évben 761 esetben, 1896. évi szeptember 12-től pedig, 1899. év december végéig összesen 1306 esetben működtek. b) A fertőtlenítőkhöz ellenőrzés végett a lefolyt december hó folyamán bejelentetett: rongcsolótoroklob 2, vörheny 4, kanyaró 3 és hagymáz 2, összesen 11 eset, ezek közül fertőtlenítés eszközöltetett 6 esetben. A múlt évben a fertőtlenítőkhöz bejelentetett 573 fertőző betegségben szenvedő egyén. — A mentő és fertőtlenítő osztály élén: Wenczel Lajos testületi parancsnok és dr. Bartha Antal mentő parancsnok állanak.

— **Pályázati hirdetés.** A budapesti Mensa Academica Egyesülete az 1899/1900 tanév II. felére a következő helyekre ezen pályázatot hirdet: 1. Az egyesület választmányja által betöltendő mintegy száztíz ingyenes illetve féldíjas ebédhelyre. 2. Méltóságos bojári gróf Vigyázó Sándor cs. és kir. kamarás ur által betöltendő 4 ingyenes ebéd- és vacsora segélyre. E kérvények a gróf ur nevére címezve az egyesület hivata-

los helyiségében adandók be. E4 helyre csak keresztény tudományos egyetemi hallgatók pályázhatnak. 3. Szabadka város, Ung. Háromszék vármegyék polgármestere illetve alispánja által betöltendő egy-egy ingyenes ebéd és vacsora helyre. E kérvények az illető törvényhatóságokhoz címezve, az illetékesség világos megjelölésével, az egyesületnél adandók be. Ez alapítványi helyekre műegyetemi hallgatók is pályázhatnak. Mindezen bélyegtelen kérvényekhez csatolandó az index vagy másolata, első évekénél esetleg az érettségi bizonyítvány is és a részletekre is kiterjeszkedő szegénységi bizonyítvány. Az 1 és 2. pontok alatti kérvények beadási határideje 1900. január hó 20-ának d. e. 12 órája, a 3. pont alattiaké 1900. január hó 16-ának d. e. 12 órája. A kérvények beadandók a főtítkár hivatalos órája alatt 12—1, esetleg posta útján az elnökséghez. Mihez tartás végett közöljük, hogy 300 koronán felüli ösztöndíjat élvezők segélyben nem részesülhetnek. Budapest, 1899. dec. hó 30. Tuka Béla, a segélyügyi albiz. elnöke. Szórfy Sándor, al elnök.

— **Osadai tragédia.** Lendvay Albert jómódu csizmadia mester és neje szül. Vince Rozália, dacára annak, hogy négy kiskorú gyermekük van, folyton viszálykodva éltek hol együtt, hol külön. A napokban az asszony ismét elhagyta az urát és testvéréhez Vince Andrásához ment lakni. Lendvay Albert f. hó 5-én, pénteken d. e. felkereste nejét s kérte, hogy jöjjön haza, de ez nem is hallgatott rá. Erről aztán Lendvay Albert dolmányából kirántotta forgopisztolyát s kétszer rá lövte nejére. Az egyik golyó az asszony karját herzsolta, a másik pedig a gyomrába hatolt, mire az asszony összeesett. Lendvay abban a hiszenben, hogy a neje meghalt a harmadik golyót halántékába lötte s rögtön meghalt. A hullát a boncházba, a sérült asszonyt pedig a mentők a kórházba szállították.

— **Gabona árak.** Legutóbbi január 5-én tartott, pénteki hetivásárunkon a következő gabona árakat jegyezték métermázsanként

Buza	—	—	—	7 fr. 10 kr. 7 frt 20 kr.
Rozs	—	—	—	5 frt 60 kr. 5 frt 80 kr.
Arpa	—	—	—	5 frt 10 kr. 5 frt 20 kr.
Zab	—	—	—	4 frt 40 kr. 4 frt 60 kr.
Kukorica	—	—	—	4 frt 60 kr. 4 frt 80 kr.

— **Tisztelettel felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, akik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, hogy kiadóhivatalunkhoz (Egressy-utca 27. sz. a. I. kór) tartozásukat beküldeni sziveskedjenek miután — rendelkezési tőkénk nincs — nekünk is kötelezettségeink vannak. Vidéki előfizetőink legkönnyebben postautalvánnyal eszközölhetik.**

Felelős szerkesztő: **STOUCZEK KÁROLY.**

5346/adó 899

Hirdetmény

a IV. oszt. kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1900. évi január havában az állandó fizetést, nyug. kegy- vagy tiszletdíjat huzó állami, törvényhatósági, közalapítványi, községi, egyházi, társulati és magántisztek, tisztviselők, hivatalnokok, közegek, nyug. avagy kegydíjat huzó özvegyek, állandó alkalmazásban levő üzletvezetők, felügyelők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok s általában a 40 frtnál több havidíjat huzó segédek, segéd-munkások, állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, írók, művészek, hivatalosok stb. a keresetadó negyedik osztálya alá tartozó keresményüket — az alább említendők kivételével — a részükre ingyen kiszolgáltatandó vallomási iven bevallani tartoznak, azonkívül a vállalatok és intézetek igazgatósága, előljáróság, pénztár, földbirtokos vagy üzlettulajdonos, a kitől vagy a melytől az adóköteles fizetést huzza, szintén kötelezhető arra, hogy a nála, illetve üzletében állandó fizetés mellett alkalmazott egyének név- és fizetés-jegyzékét az adókövető hatóságnak nyújtsa be.

Az adókötelesek az összes rendes fizetést, nyug. kegy- vagy tiszletdíjat, szóval mindazokat a járandóságokat, melyeket az állással egybekötött bármily néven nevezendő szolgálatuk fejében akár készpénzben, akár természetvényekben, akár egyéb járulékokban élveznek, — a folyó évi, vagy ha az a folyó évre megállapítható nem volna, az előző évi állapot szerint a vallomásba felvenni tartoznak. Ezen keresmények bevallása alól azok az illetmények sem vétetnek ki, a melyek adóztatás tárgyát nem képezik, mert annak elbírálására: vajjon valamely készpénzbeli vagy természetvénybeli járandóság avagy egyéb járuléka a keresetadó negyedik osztálya alá esik-e, vagy sem, kizárólag az adó kivételére illetékes közegek vannak hivatalosok.

A IV. osztályu keresetadó alá tartozó járandóságoknak az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból történt valótlan bemozdása, vagy be nem vallása (1875. évi XXIX. t. c. 31. §.) jövedéki kihágást képez melynek bírsága 1—8-szor annyi, mint azaz összeg, mellyel az államkincstár megkárosítottat.

Kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a közadók kivételére illetékes közegek jogérvényesen megállapítottak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek tisztviselői vallomást nem adnak, ezeknek illetményeit az illető vállalatok és egyletek kötelesek bevallani a kivett keresetadót tőlük beszédni és az állampénztárba évnegyedenként beszolgáltatni.

Tisztek, tisztviselők és hivatalnokok, kik fizetéseiket állami, vagy államkezelés alatt álló közalapítványi pénztárból huzzák, vallomást adni nem kötelesek. ezen adókötelesek keresetadóját a pénzügyi hatóság szabja ki, és havi levonások útján a közpénztár szedi be.

Ha valaki a IV. osztályu kereseti adó tárgyát képező több rendbeli illetményt élvez, ily esetben a IV. osztályu keresetadó az illetmények összevont összege után vetetik ki. Kelt Szabadkán, 1899. évi dec. hóban.

Birkás Lajos,
adóügyi tanácsnok.

19639/899 t. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város rendőri, tüzoltói, szolgai és szegődvényés személyzet téli és nyári ruházatának elkészítésére 1900. évi január hó 1-től 1902. évi december hó 31-ig terjedő 3 évre ezennel nyilvános árlejtés hirdettetik.

Felhívtnak tehát mindazok, kik ezen szabó- és szűcsmunkák teljesítésére vállalkozni óhajtanak, hogy 50 kros bélyeggel és az árlejtés biztosítására 500 frt bánatpénzzel, készpénz vagy ovadékképes értékpapírral ellátandó zárt ajánlati leveleiket melyekben a vállalati feltételek ismerése s kötelező elfogadása is kiteendő, 1900. évi január hó 18-ik napjának délelőtti 10 órájáig bezárólag a gazdasági tanácsnoknál nyujtsák be, mely időpontra az árlejtés ezennel kintüzetik és ahol a hivatalos órák alatt az árlejtési feltételek is megtekinthetők.

Elkésve beadott, kellő bánatpénzzel el nem látott, vagy utóajánlatok el nem fogadtnak, ugy az árlejtési feltételektől eltérő s azokkal meg nem egyező ajánlatok pedig figyelembe vétetni nem fognak.

Szabadkán, 1899. évi december hó 31-én.

1—3

A városi tanács.

2424/eln. 899 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminister úr ő nagyméltóságának 5788/eln. 99 sz. magas leirata folytán ezennel közöltetik, hogy a Szamosvölgyi vasút részvénytársaság részére az állami alkalmazottaknak és azoknak családtagjai, és pedig nejei, szülői ellátás alatt álló, de önnálló keresettel még nem bíró gyermekei és a családdal, vagy a család valamely tagjával együtt utazó cselédjei részére, kizárólag magán célú utazásokra eddig is adott azon kedvezmény, mely szerint az I. és II. kocsi osztály használatára közvetlen alsóbb osztályú egész, a III. kocsi osztály használatára pedig félárú II. osztályú jegyek szolgáltatnak ki, az 1900 év január hó 1-étől kezdve az állam alkalmazottak által arc képes igazolványok alapján is igénybe vehetők lesznek. Az arcképes igazolványok kiállításáért 1 frt. az érvényességi tartam meghosszabbításáért szintén 1 frt. lesz az illető által fizetendő megjegyzetvén, hogy az említett arcképes igazolványok kérését és meghosszabbítását illetőleg ugyanazon eljárás lesz követendő, mint a m. kir. államvasutaknál és hogy az állami tisztviselőknél szabad tetszésükre bizatik a nekik biztosított menetdíjkezdményt arcképes igazolványok alapján avagy eddigelő követett eljárás szerint igénybe venni. Hasonló kedvezményekben részesítetnek az állami alkalmazottak és azoknak fentebb közelebről megnevezett családtagjai és cselédjei áthelyezések esetén, de csak akkor, ha az átköltözködési költségek az államkincstár által sem egészben sem részben megtérítve nem lesznek, vagy pedig az áthelyezés büntetésből nem történt, mely körülménynek az illető folyamodó hivatali felsőbbsege által igazolva kell lennie. Ily esetben az átköltözési ingóságok szállítására 50%-nyi díjmérséklésre jogosító szállítási utalványok is kiszolgáltatnak.

Szabadkán, 1899. évi dec. hó 21-én.

Mamuzsich Lázár,
polgármester.

5346/899 adó

Hirdetmény.

Értesítettik a városi adóközönség, hogy Szabadka város terhére 1899. évi betegápolási pódadó fejében kivetett és a m. kir. pénzügyigazgatóság számvevősége által megvizsgált lajstrom az 1883. XLIV. t. c. 16 és 18 §-a értelmében 8 napon át a városi adóhivatalnál közszemlére tétetik és pedig 1900. évi január hó 8-tól 15-ig bezárólag. Felhivatnak az illető adó kötelezettek, hogy ebbeli adójukat tekintsék meg s akik a kivetésben be nem nyugszanak, az ellen írásbeli felszólamlásaikat 15 nap alatt a városi adóhivatalnál adják be.

Megjegyeztetik, hogy az elkészen beadott felszólamlások figyelembe vétetni nem fognak.

Szabadkán, 1899 év december hó.

Birkás Lajos,
adóügyi tanácsnok.

5346
899
adó

Hirdetmény

a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1900. évi január hó 15-éig a tőkekamat- és járadékadó alá eső jövedelmeket, az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy bevallani köteles.

Tőkekamat- és járadékadó tárgyát képezi mindazon vagyon, mely a föld-, ház és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra

kötelezett vállalatok és egyletek adója által közvetve, vagy közvetlenül nem érintetik, képezik jelesül: mindazon kamatok, osztalékok és jutalékok, melyeket az ország valamely lakosa (egyén vagy erkölcsi személy) a következő jövedelem-forrásokból, ugymint:

a) bel- vagy külföldről folyó életjáradékokból, özvegyi ellátásból vagy rokonsági évi járadékból;

b) kézi vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adólevelekre, váltókra, vagy bármilyen kötvényekre, bel- vagy külföldön kölcsönadott, továbbá bitbizományi családi és alapítványi tőkékből;

c) belföldi földbirtokkal összekötött, a földadó tárgyát nem képező, dologi jogosítványokból;

d) külföldön fekvő föld- vagy házbirtokból, ipari kereskedelmi s bármilyen nevezet alatt érteendő külföldi részvényekből;

e) az állam, vagy

f) törvényhatóságok által kibocsátott külön törvények által adómentesség kedvezményében nem részesített kötvényekből huz; végre

g) a hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzüzeteknél, továbbá takarékpénztárnál s mindazon intézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzlet van összekötve, utalványok, betéti-könyvek és egyéb betéti okmányok, vagy folyó számla mellett gyűmölcsözés végett elhelyezett tőkéből folyó jövedelem.

Az adózók a vallomás beadásának kötelezettsége alól a következő tőkéből folyó jövedelmekre nézve mentetnek fel:

a) a fentebb említett magyar államkötvények;

b) az adómentességben nem részesített előbbsegi kötvények kamatai;

c) nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek által felvett és jelzálogilag biztosított tőkék kamatai.

Az ezen kamatok után járó tőkekamatadót és pedig az a) alattiak után a kifizető állami pénztár, a b) és c) alattiak után a kamatok kifizető társulat az illető kamatélvezőnek rovására vonja le s az illető kir. adóhivatalba szolgáltatja be.

A pénzüzeteknél elhelyezett fentebb g) alatt említett tőkéből folyó jövedelmet ezen tőkék birtokosai szintén nem tartoznak adó alá bevallani.

Ellenben a pénzüzetek kötelesek ezen kamattörvény-összeget és pedig:

a) a kifizetett kamatok összegét évnegyedként, minden év március, június, szeptember és december havának utolsó napján;

b) a tőkésített kamatok összegét félevenként, minden év január és július havának utolsó napján a kir. adóhivatalnak kimutatni és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszoolgáltatni; jogosítva vannak azonban arra, hogy ezt az adót s kifizetett vagy a tőkéhez irt kamatokból visszatartsák.

A tőkekamat- és járadékadó az adóévet megelőző évben élvezett kamat- és járadék-jövedelem után levén kivetendő, az 1900. évi adóztatás alá az 1899. évben élvezett kamat- (járadék) jövedelem vallandó be.

A tőkekamat- és járadékadó az adóköteles fél állandó tartozkodási helyén vettetik ki.

Mindazon adózók, kik a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelem-forrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított számdékből, az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlanul mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egészben, vagy részben történt eltitkolással eikövetett jövedéki kihágás

miatt, az 1883. évi XLIV. t. c. 100 §-a értelmében büntetettnek.

Kelt Szabadkán, 1899. évi december havában.

Birkás Lajos,
adóügyi tanácsnok.

5846
899.
adó

Hirdetmény

a III. osztályu kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A III-ad osztályu kereseti adó az 1899., 1900. és 1901. évekre való érvénynyel lévén kivette, mindazok az adózók, kik e címen eddig megadóztatva nem voltak, vagy kik az adóköteles üzletet, keresetet, vagy haszonhajtó foglalkozást az 1899. év folyamán alatt megkezdették, tartoznak az 1900. évi január hó 20-áig üzletük, vállalatuk vagy egyéb haszonhajtó foglalkozásuk után az adóévet megelőző három évi, vagy ha az üzlet vállalat vagy foglalkozás annyi év óta még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számítandó, illetőleg fenállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyeresémet bevallani.

Évi tiszta nyeresémetnek vétének az üzletből vagy foglalkozásból eredő összes jövedelemnek az a része, mely az üzlet, vagy foglalkozás folytatásához szükséges kiadások levonása után fenmaradt; az üzlettulajdonosnak s általában az adó fizetésre kötelezettek oly kiadásai azonban, melyek nem az üzlettel vagy foglalkozással járnak, hanem akár magának, akár pedig családjának és hozzátartozóinak fentartására szolgálnak, a jövedelemből, keresményből le nem vonhatók.

A ki több vállalatból, kereset, illetőleg jövedelem forrásból huz jövedelmet, köteles minden egyes vállalatról, üzletről vagy keresetről külön vallomást adni.

Azok az adókötelesek, kik segédekkel dolgoznak, tartoznak a vallomásukhoz segédmunkásaik jegyzékét csatolni, mely jegyzékben a segédek nevei, az üzletbe vagy foglalkozásba lépésük ideje, havi vagy évi fizetésük pontosan kiteendő.

Az az adózó, a ki az adókötelezettek és adótárgyak összeírása után, lép a III. osztályu kereseti adókötelesek sorába, adóköteles üzletének megnyitása napjától számított két hó alatt köteles vallomást tenni.

A III. osztályu kereseti adó alá eső jövedelemnek bevallására, valamint az üzletben alkalmazott segédek bejegyzésére szolgáló űrlapok az adózóknak a községi előljárók (városi adóhivatalok) által ingyen szolgáltatnak.

A bevalló az űrlap egyes rovatait kitöltetni s annak bizonyításául, hogy az adatokat saját tudomásához képest pontosan és lelkiismeretesen közölte, eskü helyett polgári becsületszava zálogául nevé, valamint a bevallás napját és helyét aláírni köteles.

E vallomás fentebb kitűzött határidő alatt a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál) nyújtandó be.

Mindazok az adózók, kik üzletüket, vállalatukat, keresetüket, vagy jövedelem-forrásukat az államkincstár megrövidítésére irányította szándékából az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlanul mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával eikövetett kihágás miatt, az 1883. évi XLIV. t. c. 100. §-a értelmében büntetettnek.

Kelt Szabadkán, 1899. évi december hóban.

Birkás Lajos,
adóügyi tanácsnok.